

Monumentnummer*: 512674

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 juni 1999
Kadaster deel/nr 82772/111

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Tzummarum Waadhoeke Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Tzummarum

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Tzummarum C 3359

Omschrijving**

Inleiding

Het STATIONSGEBOUW van de Noord-Friesche Locaal-Spoorwegmaatschappij is gebouwd in 1902 onder maatschappij-gebonden stationsarchitectuur en als variant op het standaardtype van het eenvoudige stationsgebouw, type B. Ofschoon de bouwkundige staat door achterstallig onderhoud zeer matig is, is de redelijke mate van typologische zeldzaamheid in de provincie Friesland en de buitengewone oorspronkelijkheid van het interieur in het bijzonder, met wachtlokalen, kantoor en woning, van dien aard dat het de bescherming rechtvaardigt. Op 14 mei 1936 reed de laatste personentrein; het goederenvervoer werd op 2 oktober 1961 gestaakt. Het stationsgebouw is daarna in gebruik genomen als dubbel woonhuis.

Omschrijving

Het station heeft globaal een T-vormige plattegrond, de hoofdrichting van de nok parallel aan de voormalige spoorlijn; een ondiepe uitbouw haaks en asymmetrisch daarop. Het gebouw bestaat uit één bouwlaag onder een samengesteld zadeldak, belegd met gesmoorde gegolfde Friese pannen met een maas-patroon van rode ongeglazuurde gegolfde Friese pannen. Het dak heeft een ruim overstek op gootklossen en voorheen een sierspant aan de geveltoppen. Op de nok twee schoorstenen. De gevels zijn opgetrokken in bruine bakstenen op een trasraam; de tectonische elementen verlevendigd met gele bakstenen (banden ter hoogte van de onder-en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bovendorpels van kozijnen en rozetvensters). Alle lichtopeningen in de gevelwanden onder een getoogde streklaag met kunststenen aanzet- en sluitsteen; de trommelvelden in geel, rood en zwart siermetselwerk.

In de zuidgevel vijf vensters: drie enkelvoudige vensters, twee dubbel H-vensters en een deur met glaspanelen en een bovenlicht. In de oostgevel één w.c. raampje, een stolpvenster en in de geveltop een rozetvenster. De westgevel is blind met uitzondering van een rozetvenster in de geveltop.

In de noordgevel twee paneeldeuren voor het woonhuis en de stationsvestibule en twee porte brisées met glaspanelen van de voormalige wachtkamers; twee dubbele vensters, waarvan één oorspronkelijk twaalfruits en twee zes-ruitsvensters in de wachtkamers en een smal H-venster in de zijgevel van de uitbouw. Aan de topgevel van de korte uitbouw vier haken waaraan eertijds het stationsopschrift hing; daarboven een dubbel H-venster.

Het waardevolle INTERIEUR van het station heeft de oorspronkelijke INDELING bestaande uit een woonhuis met woon- en slaapkamer, toilet en keuken, het eigenlijke station met kantoor, een L-vormige vestibule en twee wachtkamers. In de kap een zolder. De inrichting van de vertrekken is in zeer hoge mate oorspronkelijk; alle hebben onder meer de oorspronkelijke plafonds en deuren. Tot de waardevolle interieuronderdelen behoren onder meer in de keuken de schouw van het fornuis en provisiekast; in de woonkamer een schuifdeur en schoorsteenmantel; in het kantoor het loket met toonbank en toegangsdeur naar de vestibule; in de beide wachtkamers de schoorsteenmantel en de lambrisering. Het kleurgebruik in het interieur is gedeeltelijk oorspronkelijk in het kantoor, de keuken (mosgroen) en de wachtkamers.

Waardering

Het Stationsgebouw uit 1902 is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een historisch-technische ontwikkeling, namelijk de geschiedenis van het lokaalspoor in Friesland;
- als een bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling, in het bijzonder de maatschappij-gebonden architectuur en typologie van het stationsgebouw;
- vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur;
- vanwege de hoge mate van betekenis als element van een regionaal belangrijke hoofdstructuur, te weten het lokaalspoor van Leeuwarden-Harlingen;
- vanwege de betekenis van het station wegens de situering ervan, verbonden met de ontwikkeling van het dorp;
- vanwege de hoge mate van betekenis van het station wegens de aanwezigheid van karakteristieke elementen behorende bij een station;
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van het exterieur;
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het interieur;
- als hoofdobject van een eertijds functioneel complex met overige herkenbare terreinelementen;

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Vanwege de hoge mate van zeldzaamheid op provinciaal niveau door typologische zeldzaamheid en de zeldzame, hoge mate van gaafheid van het interieur.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie

Stationsgebouw